

Életadó sebek

Segédanyag egyéni vagy közösségi elmélkedéshez
a Szent Sebekről

Egyik reggel ugyanis, a szent Kereszt Felmagasztalásának ünnepe körül – két évvel halála előtt, mialatt egy magas hegy, Alverna lejtőjén imádkozott, s a szeráfi nagy lángolástól és a résztvevő szeretet édességétől Isten felé szárnyalva szinte egészen beleolvadt abba, aki nagy szeretetében keresztre feszíttette magát – egyszerre egy szeráf jelent meg előtte, szárnyai közt egy keresztfeszített gyönyörű férfi alakját mutatva. A jelenés kezei és lábai keresztalakban ki voltak feszítve, míg arca Krisztus Urunk ragyogó képét mutatta. Két szárnyával ugyanis fejét fődte be, kettő repülésre, a másik kettő pedig egész testének befödésére szolgált.

A látomás elmúltával a szent szívében a szeretet csodálatos heve maradt vissza, de még csodálatosabb volt az Úr Jézus Krisztus szentséges sebhelyeinek feltűnése testén. Isten embere, amennyire csak tehetette, egészen haláláig gondosan rejtegette, mivel nem akarta nyilvánosságra hozni az Úr titkát. Egészen azonban mégsem sikerült eltitkolnia; úgyhogy legalább bizalmas barátai előtt nem maradt rejtve.

(A három társ legendája 69.)

1. A jászol és a keresz: Ahol az Isten az emberrel egyesül

A Szent Sebek szemlélése, Jézus Krisztus passiójának és Assisi Szent Ferenc kompassiójának szívünkben forгатása Alvernán ugyanolyan lelki útra terel, mint a betlehemi jászol feletti szentmise Greccióban. Szent Ferenc stigmatizációjában ugyanúgy az Isten és ember közötti csodálatos cserének az újrafelfedezése történhet meg számunkra, mint ahogy a grecciói karácsonyban, ahol feltárult a jelenlévők számára a feledésbe merült misztérium. Isten emberré lett, hogy mi istenivé lehessünk („Isten gyermekeivé”, „Isten Országának polgáraivá”). Ez ugyanakkor magában foglalta azt is, hogy az istenember Jézus a saját emberi sebeit isteni szeretettel fogadta el, hordozta, s így minden emberi seb isteni sebbé, minden emberi szenvedés isteni szenvedéssé, vagyis szeretetben elhordozott, az örök életbe felemelő szenvedéssé válhat.

Szent Ferenc a Keresztfeszítettet szemléli megtérése kezdetétől (vö. *Ima a Megfeszített előtt* 1205 körül). Ez együtt jár azzal, pontosabban megmagyarázza azt a képességét, hogy mások szenvedése iránt részvételt van, irgalmasságot gyakorol, és hogy saját szenvedéseit is az Úrral való kapcsolatában értelmezi. Ezért történhet meg, hogy az olyan emberi nyomorúság, ami korábban „keserűnek tűnt”, az átváltozott számára „a test és a lélek édességévé” (vö. *Végrendelet* 2-3). Alvernán, megélve a maga emberi tapasztalatait kora Egyházában és saját testvéri közösségében, újra a keresztre tekint. A testén megjelenő sebek már nemcsak a rendkívüli misztikus élményt igazolják – amelynek történetiségét a vonatkozó források miatt nehezebb volna cáfolni, mint elfogadni –, hanem az ember legnagyobb lehetőségét: Ugyanazzal a szeretettel szeretni, mint Isten, belépni Isten szeretetének világába úgy, hogy egyesülök a legnagyobb szeretettel, amely a szenvedésben nyilvánul meg. A szeretetből való szenvedés, az áldozathozatal, a másikkal való együtt-szenvedés az Úrral való egység útjának legnagyobb lehetősége, amely ugyanúgy magán hordozza az evangéliumi paradoxont – amikor Érte meghalunk, élünk¹ –, mint a betlehemi jászol, ahol a Mérhetetlen Úr értünk szegénnyé lett (vö. 2Kor 8,9). Azt

¹ Vö. Mt 10,39; 16,25; Mk 8,35; Lk 9,24; 17,33, valamint 2Tim 2,11 stb.

a tényt, hogy Ferenc belépett az isteni misztériumnak ebbe a világába, leginkább kiengesztelődött mivolta igazolja (vö. *Leó testvérnek adott cédula, Naphimnusz*). A kiengesztelődöttség és belső, igazi öröm nem felvett póz, nem mentalitás vagy lelki alkat, hanem a kegyelem műve, ezért erőltetni nem lehet, de küzdeni érte, a rá való vágyakozást ápolni önmagunkban szükséges (vö. *Az igazi és tökéletes örömről*). Tudatosan és szándékosan, egyedül és csendben, ahol elkötelezzük magunkat újra Istennel való kapcsolatunkban, a testvérünk szeretetében, önmagunk elfogadásában és odaadásában. A szentségekben minden kegyelmet megkapunk ehhez. Ugyanazon az úton léphetünk be tehát a Szentháromságos Egyisten életébe, amelyen Ő közeledett hozzánk, a jászlon és a kereszten át. Ezen az úton válhat hitünk, isten- és emberszeretetünk szenvedélyessé, s lehet miénk az az öröm, amelyet nem vehet el tőlünk senki (vö. Jn 16,22).

2. Alverna: ferences imaiskola

Ennek a titoknak a szemlélése, szívünkben forgatása, és a ránk bízottakkal való megosztása valódi lelki program, belső út, amely megjelölte számunkra a 2024-es naptári évet. Ez az év a Szentatya szándéka szerint a 2025-ös szent év előkészítése is volt, s mint ilyen, az *Imádság éve*. Ennek az írásnak a gondolatai ehhez a lelki úthoz adhatnak fogódzót talán 2024 után is.

A szent sebekről való elmélkedés találkozás lehet számunkra Istennel, egymással, önmagunkkal. Ferenc alvernai tapasztalatába belehelyezkedni valójában ugyanolyan nehéz és mégis egyszerű, mint a betlehemi jászolhoz közelíteni. Az alvernai kép – a betlehemi történethez képest – kevésbé lett „negédesítve” az európai évszázadok alatt. Legalábbis a kortárs társadalomban kevésbé „eladható”, hiszen a szenvedés tapasztalata megkerülhetetlen benne, és a fogyasztói (individuális, atomizálódó stb.) társadalom (és benne a világhoz hasonló önmagunk) nem tud mit kezdeni vele, sőt irtózik tőle, mint Ferenc a leprástól, mielőtt mélyebb hitre jutott. A ferences imádság útja egyszerű evangéliumi út: a teremtett világ s benne önmagunk elfogadásával, az Ige és az Eucharisztia által Jézus Krisztus követésével, testvérként élve, kisebb testvérré formálódva. Ennek az evangéliumi útnak emblematikus epizódjai jelennek meg előttünk az alvernai tapasztalatban²:

1. *Visszavonulás a magányba, egyedül és csendben lenni Istenért.* Ferenc, annyi lelkes év után, megbecsülésnek örvendve és híressé válva, nem veszik bele saját rajongótáborába, sem saját ötleteinek megvalósításába vagy valamiféle egyoldalú aktivizmusba, hanem újra és újra visszavonul, hogy egyedül legyen. Bevallalja az ürességet kívül és belül (fizikailag a böjt és önmegtagadás által, lelkileg a konfliktusokat és visszautasítást, az üresség általános emberi tapasztalatát átélve). Kész ugyanazzal a kérdéssel odaállni az Úr elé, mint annak idején: Mit akarsz, Uram?

² Az alvernai tapasztalatot felidéző forrásszövegek (a teljesség igénye nélkül): *Illés testvér körlevele Szent Ferenc haláláról*; Celanói Tamás, *Első életrajz* 91-96 és 112-115; *Második életrajz* 135-138 és 203; *Szent Ferenc csodái* 2-13; *Rövidebb életrajz* 70-74; *A Rend kezdete vagy alapítása* 46; *A három társ legendája* 69.; *Szent Ferenc verses zsolozsmája* 7. 19. 21. 24. 26.; *Szent Bonaventura, Szent Ferenc élete (Legenda maior)* 13. fejezet; *Perugiai legenda* 93. fejezet; *A tökéletesség tükre* 99. fejezet; *Fioretti, Szent Ferenc sebhelyeinek története* (1-5. fejezet).

2. *Szembesül önnön sötétségeivel, kísértést áll ki, ahogy erről a szikla tanúskodik, ahol a hagyomány szerint akkora sötétséget élt át, hogy – a legenda szerint – csaknem véget vetett életének. Ki tudja, mi minden jött fel emlékeiben, érzésvilágában a korábbi évek tapasztalataiból, vagy milyen aggodalmak a jelen és a jövő miatt. Nem teljesült vágyak, csalódások önmagában vagy másokban – családjában, ahonnan származott, városában, az Egyházban, a Rendben, övéiben... bűnök emléke, sikertelenségek, kudarcok, talán olyanok is, amelyeket a sikerek eddig elfedtek, valójában mindig is ott fájtak a mélyben. Félelmek a jövőtől, akár saját üdvössége miatt, akár a testvérek, a Rend helyzete feletti aggodalom... Nem ugrott le a szikláról, nem menekült el, csak egyszerűen ott maradt a szikla odvában, amely minden keménysége ellenére megoltalmazta őt, mintegy magába fogadva.*
3. *Figyelmét Jézusra irányította, és Jézuson tartotta, a sebek ellenére. A rendkívüli misztikus tapasztalatról nem tudhatunk sokat, de ami mégis nyilvánvaló Ferenc történetében, az a szemlélődő ember „aktivitása”. Ott marad a keresztt alatt, arccal a Keresztrefeszített felé fordulva, még akkor is, ha közben „folyvást azon töri a fejét”, hogy ez mit jelent, és bensőjében „az öröm és bánat csatáztak egymással” (1Cel 94). Hajlandó Jézussal való kapcsolatában akkor is megmaradni, amikor megtapasztalja, hogy Jézus megalázást szenved, sebzetté lesz és megölik. Majdani tranzitusának, vagyis végső húsvétjának előszobája ez.*

Evangéliumi magatartás ez, hiszen Ferenc Jézust követi, aki az evangéliumok tanúsága szerint rendszeresen visszavonult, hogy egyedül imádkozzék, kísértést állt ki, és az Atyának való engedelmisségben szeretetből szenvedett övéiért (vö. „értük szentelem magam” Jn 17,19). Visszavonulni a magányba, szembesülni a valósággal, és mindeközben megmaradni Jézussal együtt. Ez az imádság iskolája Ferenc alvernai tapasztalata szerint, s ez az, amelyből kiengesztelődés, igazi öröm származik, s amely gyümölcsöt hoz egy „kisebb testvér” életében, és gyümölcsöt hozhat bármely ember életében.

3. Szeretetből hordozott sebek

Amikor egy nehézséget, kisebb vagy nagyobb szenvedést szeretettel elfogadva hordozok, ez azt jelenti, hogy meghallom és követem azt a meghívást, amely a Jézussal való egységre hív a legkülönbözőbb sebek elhordozásában.

3.1. A bűn okozta sebek elhordozása és gyógyulása: bűnbánattartás, engesztelés

Ennek konkrét elemei: irgalmasságot *cselekedni* másokkal, *hálát adni* az Úrnak sok és sokféle jóságáért.

Személyes bűneinket megelőzően és az egyént meghaladó módon érvényes, hogy minden jóság és szépség ellenére jelen van a tökéletlen, a rossz, a gonoszság bennünk és körülöttünk. Valamiképp úgy van elrontva minden, hogy azt az ember nem tudja megjavítani. Szomjazzuk a megváltást.

A rendszeres lelkiismeretvizsgálat feltétele, de következménye is, hogy hiszek abban az Istenben, aki „egyedül jó”, akinél (akiben) biztonságban vagyok, békét találok, erőmet és vigasztalásomat remélem. Valóságos akkor lesz a hitem, ha akkor is „van”, amikor visszavonulok a szobámba és becsukva magam mögött az ajtót egyedül vagyok. Szerepek nélkül, „offline”, egészen csupaszon. Ha legbensőbb vágyaim, gondolataim is ott lehetnek Isten színe előtt, s találkozom vele, legalábbis tőlem telhetően kész vagyok a találkozásra. Minden erényes (hittel megvilágított) élet alapja a természetes emberi alap, vagyis egy a természettel adott, rendezett életvitel, életvezetés: a lehetőségekhez és körülményekhez mért megfelelő alvás, evés, ivás, mozgás; személyes kapcsolatok; értelmes tevékenység (imádság, munka). Ha ezen az emberi szinten rendezetlenség van, a bűn okozta sebek hordozása, gyógyulása is valószínűleg az emberi alapok rendbetételénél kezdődik.

Evangélium

Jn 3,1-21

„Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy aki hisz benne, az el ne vesszen, hanem örökké éljen. Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem, hogy üdvösséget szerezzen a világnak.”

Ferences források

Végrendelet 1-2

„Az Úr így adta meg nekem, Ferenc testvérnek, hogy elkezdjem a bűnbánattartást. Míg bűnökben voltam, túlságosan keserű volt számomra a leprások látása, de maga az Úr vezetett közéjük, és én irgalmasságot cselekedtem velük.”

Perugiai legenda 116

Az Úr Krisztus egyszer így szólt Leó testvérhez, Szent Ferenc társához: „Sírok a testvérek miatt.” Leó testvér megkérdezte tőle: „Miért, Uram?” Az Úr ezt mondta: „Három dolog miatt, mert tudniillik nem emlékeznek meg jótéteményeimről, amelyeket, mint tudod, bőkezűen árasztok rájuk nap mint nap, bár nem vetnek, nem aratnak, aztán mert morgolódnak és tétlenkednek; és mivel gyakran haragra ingerlik egymást, de nem térnek vissza korábbi szeretetükre, s nem bocsátják meg az igazságtalanságokat, ami éri őket.”

CCGG 32-37

II. fejezet, II. rész: A bűnbánó élet

Kérdések

Hogyan gyakorlom a bűnbánattartást?

Tudok bocsánatot kérni?

Miként gyakorlom az irgalmasság cselekedeteit? Tetteimben is jelen van az irgalmas szeretet, vagy csak elméletben?

Mi az, amiért hálát adok Istennek?

Megélem-e a bűnök miatti benső fájdalmat, hogyan válaszolok az engesztelésre való meghívásra?

Tudok-e egyedül lenni, „offline”, „kitárulkozva” Isten előtt?

Van-e olyan dolog, amire az életvezetésemben törekednem kell, hogy a természetfeletti kegyelem a természetesre építhessen?

3.2. A testvéri közösség sebeinek elhordozása és gyógyulása: kiengesztelődés

Amikor saját sebeinkről van szó, nem csupán vélt vagy valós sérelmeinkre gondolhatunk, bár bizonyára ilyenek is vannak: megbántottak; nem ismertek el; nem tiszteltek; nem vették észre, hogy milyen áldozatokat hoztam, mi mindent „tettem le az asztalra”; nem segítettek, amikor a leginkább szükségem lett volna rá... Ezek úgy terhelődnek külön-külön mindegyikünkre, hogy közös sebbé lesznek – abban a közösségben, azokban a kapcsolatokban, amelyekben élek, így akár családomban vagy párkapcsolatomban, ill. ha szerzetes vagyok, szerzetesközösségemben is. Hiszen „ha szenved az egyik tag, vele együtt szenved valamennyi” (1Kor 12,26).

Eszünkbe juthatnak azok a fájdalmak is, amelyeket nem egyik vagy másik ember okozott nekem, mégis közös sebként gyógyulásra vár, s arra, hogy közösen szeretetből – vagyis Jézus nyomdokaiba szegődve – elhordozzuk. A családot/közösséget érő sérelmek, rágalomok, hátrányos megkülönböztetés, akár egyik vagy másik (család)tag alaptalan vagy jogos hibáztatása miatt, akár általánosítva, butaságból vagy gonoszságból. A hivatásunk megélésébe vagy családi életünkbe való külső beleavatkozás, életünk, szolgálatunk korlátozása, szavaink vagy tetteink félremagyarázása. Szeretetből elhordozni mindezt a megbocsátás útja.

A család/közösség sebei azok a rossz szokások is, amelyek az adott közösségben nem megerősítik az egyes ember hivatását, hanem visszahúzó erőként vannak jelen (kibeszélés, békétlenség, rágalmozás; őszintétlenség, problémák szőnyeg alá söprése; a közös életrend, „szabályok” rendszeres figyelmen kívül hagyása; a tétlenség, a kényelmesség vallásos ideológiával való igazolása; hűség hiánya az imádságban stb.)

Evangélium

Mk 9,33-37

„Ekkor leült, odahívta a tizenkettőt, és azt mondta nekik: Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki közül az utolsó, és mindegyiknek a szolgája.”

Ferences források

Megerősített regula 3.10-11: 6.7

„Azt tanácsolom, s arra intem és buzdítom testvéreimet az Úr Jézus Krisztusban, hogy mikor a világban járnak, ne veszekedjenek, se szóharcot ne folytassanak, se másokat meg ne ítéljenek, hanem legyenek szelídek, békességszerzők és szerények, kedvesek és alázatosak, s tisztelettel szóljanak mindenkire, ahogyan illik. (...) És bárhol vannak vagy találkoznak a testvérek, mutassák meg, hogy egy családból valók.”

CCGG 37-63 és 79.

III. fejezet: „Mindnyájan testvérek vagytok”

Kérdések

Mit köszönhetek családomnak/közösségemnek?

Miben áll családomban/közösségemben a kölcsönös megbocsátás?

Hogyan szolgálhatom a kiengesztelődést saját családomban/közösségemben?

Tudom-e, milyen családi sebeket hordozok?

Van-e olyan sebem, amit meg merek osztani másokkal?

Milyen egyenlőtlenségek, vagy rosszul gyakorolt alá-fölérendeltségek vannak életünkben, amelyek feloldására törekednünk kell, amelyek nem férnek össze a közösség „családias” légkörével?

Milyen jó gyakorlatával találkoztam (vagy szeretnék találkozni) a testvéri intésnek (correctio fraterna)?

Milyen közös bűnbánati gyakorlataink vannak? Mit lenne jó megújítani, van-e esetleg olyan gyakorlat, amelyet üdvös volna bevezetni (vagy kivezetni)?

3.3. Sebek az Egyház testén: meghívás az Egyház szeretetére

Egy olyan társadalmi, és azon belül egyházi környezet vesz körül, amelyre szinte általánosan jellemző a polarizálódás, a főként érzelmekre ható, manipulatív retorika, a felületes ítélkezés. Hívóként folyamatosan találkozunk a krisztushit és az egyház megkérdőjelezésével, lejáratásával. Mindez próbára teszi hitünket, türelmünket, belső és külső konfliktusokba visz, hiszen egyszerre szeretnénk határozottan megmaradni a krisztusi igazságban („beszédetek legyen igen, igen, nem, nem”), ugyanakkor hivatásunk minden embernek felkínálni szelíden és jóakarattal – kisebb testvérként senkit sem elítélve – Jézus Krisztus örömhírét, s mint ilyen párbeszédben maradni.

Az Egyház történetét végigkísérik a viták, szakadások, botrányok, ahogy a szentek tanítása és megújulást hozó életpéldái is. A *hitigazságok belátása*, a *szentségi élet* és a *hívó élet gyakorlata* bekapcsol abba a közösségbe, amely – akárcsak az első apostolok számára – számunkra is örömteli egység az Atyával, a Fiú által, a Szentlélekben. Ugyanakkor ez nem érdem, nem a mi teljesítményünk, főképp nem olyasvalami, ami már végérvényesen a miénk. Sokkal inkább egy olyan valóság, amelyben úton vagyunk, s amelyen ezért fontos megkülönböztetni a jót és az igazat, és észrevennünk a rosszat, a hamisat. Ezen az úton fontosak a kérdéseink, a hitről való beszélgetéseink és különösen fontos közös és egységes hitvallásunk, amely elszakíthatatlan közös imaéletünktől.

Evangelium

Jn 17,9-26

„Értük könyörgök. Nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nekem adtál, mert ők a tied.”

Ferences források

Végrendelet 6-13

„Azután az Úr, egyházi rendjük miatt, akkora hitet adott és ad nekem papjaiban, akik a római Szentegyház szabályai szerint élnek, hogy még ha üldöznék engem, akkor is csak hozzájuk akarok menekülni. (...) és nem akarom vizsgálgatni bennük a bűnt, mivel Isten Fiát szemlélem bennük, s uraim ők.”

Meg nem erősített regula 19

Hogy a testvérek katolikus módon éljenek

Intelmek 26

Hogy Isten szolgálja tiszteljék a klerikusokat

A Rend kezdete vagy alapítása 37

„Különösen lelkükre kötötte, hogy tisztelettel végezzék a liturgiát és hajtsák végre az egyházi rendelkezéseket, hallgassák buzgó figyelemmel a szentmisét, és tekintsenek a mi Urunk Jézus Krisztus Testére. Tiszteljék a papokat, akik ezeket a tisztelendő és magasztos szentségeket érintik, és bárhol találkoznak velük, hajtsanak fejet, és kezüket csókkal illessék.”

CCGG 4., 10., 114-115., 127*Kérdések*

Mi az, ami próbára teszi hitemet? Milyen sebeket tapasztalok a mai egyházi környezetben?
 Mi segít a megkülönböztetésben, mi az, ami táplálja a hitben, Egyházban való hűségemet?
 Miként élem meg, hogy életszentségre vagyok meghívva?
 Miben áll közös hitvallásunk, ferencesként a mai Magyarországon, ill. a mai Egyházban?

3.4. Az „értelmetlen” és gonoszokozta sebek elhordozása: önmegtagadás és derű

Az emberi történelem egészében, de a hétköznapi valóságban is tapasztalható, hogy van olyan rossz, amely az embert meghaladó módon beárnyékolja ezt a világot. Ebben a világban van hatalma a gonosznak, valóságos erővel bír, amit butaság és hitetlenség volna tudatlanra vennünk. Nem tökéletes ez a világ, befejezetlen és tökéletlen, még maga „a teremtet világ is sóvárogva várja, hogy Isten fiai megnyilvánuljanak” (Róm 8,19).

A katasztrófák, testi és lelki betegségek, történelmi tragédiák, igazságtalanságok – mind-mind valódi sebeket okoznak. Népek, generációk, különböző embercsoportok szenvedtek és szenvednek társadalmi egyenlőtlenségektől, sorscsapásoktól, pusztító ideológiáktól. A tömegek manipulálása és kihasználása korról korra új formát ölt.

A szerzetesi hagyomány különös fontosságot tulajdonít a gonosz azon következményének, amit úgy hív: *akédia* (búskomorság). Árulkodó jelei ennek az elbizonytalanodás (vö. identitásválság), csüggedés, reménytelenség érzése; az egészség miatti túlzott aggodalom, az elfordulás a kétkezi munkától, életvitelben megnyilvánuló fegyelmezetlenség, minimalizmus, kritika és keserűség; „az értelem elvesztése”, aktivizmus és különböző kompenzációk (vö. függőségek), amelyekbe ürességünk elől menekülünk. Miközben hívó életünk lényegi eleme, hogy időről időre kiüresedjünk Isten számára (*vacare Deo*), egyre több és újabb eszköz és módszer áll rendelkezésünkre, amellyel megpróbálhatjuk betölteni az űrt (vö. online, virtuális világ).

Meghívásunk azonban továbbra is az, hogy Isten uralma valósuljon meg bennünk és közöttünk, vagyis olyan életünk legyen, amelyet az örömhír alakít át. Ez válik valóra, amikor következetesen ragaszkodunk az önmegtagadás gyakorlataihoz (napirend, szolgálat, böjt stb.), s őrizzük – Istentől reméljük – szívünk örömét.

Evangélium

Mt 13,44-46

„örömben elment, eladta mindenét”

*Ferences források*Az igazi és tökéletes örömről

„Mondom neked, hogy ha van türelmem, és nem indulok fel, akkor ebben van az igazi öröm, az igazi erény és a lélek üdvössége.”

Intelmek 27,3

„Ahol örömmel élt szegénység van, ott nincs sem kapzsiság, sem zsugoriság.”

Celanói Tamás, Szent Ferenc második életrajza 125

„Szentünk azt tartotta, hogy az ellenség ezer ármánya és cselvetése ellen legjobb gyógyszer a lelki öröm. Ezt szokta mondani: Az ördög akkor örül a legjobban, ha Isten szolgájában sikerül kioltania a lelki örömet. Állandóan port hord magával, melyet a lelkiismeret legkisebb részén is be tud csempészni, és homályba tudja vele vonni az ész világos látását és az élet tisztaságát egyaránt. De ha a lelki öröm tölti el a szívet, akkor

hiába ontja halálos mérget a kígyó. Ha ellenben szomorúságra hajló, csüggeteg és levert a lélek, könnyen búskomorságba merül, vagy pedig hiú örömök keresésére tér át.”

Gvardiáni kézikönyv (11.o.)

„a házfőnöknék nem az a célja, hogy a békés testvéri életet, hanem hogy az evangéliumi életet segítse elő, melyben mindenekelőtt Istent keresik és szeretik. Néha ez a kötelessége 'népszerűtlen' döntésekhez vezet, amelyek megzavarják a nyugodt életet, de fontos észben tartani, hogy a cél nem a nyugodt, hanem az evangéliumi élet.”

Kérdések

Hogyan van jelen életemben az önmegtagadás?

Milyen imaformáim vannak, az imádság és az önmegtagadás mely formájáról van pozitív tapasztalatom?

Miként valósul meg családukban/közösségünkben az önmegtagadás közös gyakorlatai?

Hogyan segíthetjük egymást a rendezett életvitel kialakításában, gyakorlatában?

Az akédia mely formáját tapasztaltam már, mi segít abban, hogy túllépjek rajta?

Mi az, ami egy családban/közösségben a hivatás megélését és a tiszta örömet növeli az egyének számára?

3.5. Az Evangélium szolgálatában kapott sebek: meghívás arra, hogy másokat is az Istennel való egységbe vonjunk

A szekularizált társadalommal szembesülve sokféleképp megfogalmazódott szentéletű pápák, karizmatikus vezetők részéről, hogy meg kell újítani az Egyházban a missziós lelkületet, „új evangelizációra” van szükség. Ezt sokan többféle módon és modellben kísérlik meg vagy ajánlják, különböző tényezőkre helyezve a hangsúlyt (fiatalok megszólítása; perifériákra való kimozdulás; közösségek szervezése; világi hívek öntevékenységének erősítése; spirituális elmélyülés; liturgikus fegyelem stb.). Miközben az új evangelizáció valódi feladat, ezen belül némileg kevesebb figyelem jut arra, ami nem tűnik újszerűnek: a hűséges megmaradás abban, ami a kötelező szolgálatban való hűséges és egyszerű helytállás. Az új és hasznos megoldások is akkor hoznak maradandó gyümölcsöt, ha van folytatás, ha vannak, akik hűségesen éltetik az Egyház közösségét, akik energiát, időt, önmagukat adják a missziós munkába. Amikor azonban nem csupán egy ideigtartó projektet kell megvalósítani, hanem hosszú időn át állhatatosan szolgálni, akkor elkerülhetetlenek a „sebek”, a veszteségek: fáradtság, esetleg kiégés; csalódás, visszautasítottság, eredménytelenség érzése; fizikai vagy pszichés betegség stb.

Az Evangélium hirdetése az apostolok és számos hithirdető számára üldöztetéssel vagy életük végső odaadásával, mártírhalállal járt. A keresztényüldözés mindig összefonódott az aktuális társadalmi, politikai, hatalmi helyzetekkel, a vértanúk mégsem csak „rosszkor voltak rossz helyen”, hanem konkrétan életüket adták az Evangéliumért, és hitükért haltak meg. A legtöbbször igazolást nyert, hogy vértanúságukat – akár szerzetesek vagy papok, akár világi hívők voltak – megelőzte életükben a többi ember üdvösségéért való önzetlen munkálkodás, amely során nem sajnálták a fáradságot, vagy azt, hogy sebeket kaptak.

Evangélium

Mt 5,1-16

„Ti vagytok a világ világossága. A hegyen épült várost nem lehet elrejteni.”

Mt 10,5-42

„Menjetek és hirdessétek: Elközelgett a mennyek országa!”

Jn 17,19-26

„Értük szentelem magam, hogy ők is meg legyenek szentelve az igazságban.”

Ferences források

Meg nem erősített regula 22.1-4

„Figyeljünk mindnyájan, testvérek, mindarra, amit az Úr mond: Szeressétek ellenségeiteket, és tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnék titeket, mert a mi Urunk Jézus Krisztus is, kinek nyomdokait követnünk kell, barátjának szólította árulóját, és önként adta át magát keresztre feszítőinek. Tehát nekünk is barátaink mindazok, akik igazságtalanul gyötrelmet és szorongattatást, megszégyenítést és jogtalanságot, fájdalmakat és kínokat, vértanúságot és halált okoznak; nagyon kell szeretnünk őket, mert éppen azzal, amit okoznak nekünk, nyerjük el az örök életet.”

Megerősített regula 9.3-4

„Arra is intem... testvéreimet, hogy prédikációjukban, amelyet tartanak, legyen kipróbált és tiszta a beszédük, a nép hasznára és épülésére, hirdessék nekik a vétkeket és az erényeket, a büntetést és a dicsőséget, rövid beszéddel, mert rövid szót mondott az Úr a földön.”

Celanói Tamás, Első életrajz 22

„Ez az, amit én akarok, ez az, amit én keresek, ez az, amit teljes szívemből tenni kívánok!”

Naphimmusz

„Dicsértessél, én Uram, azokért,
kik megbocsátanak szerelmedért,
és elviselnek betegséget, üldöztetést.
Boldogok, kik békében kitartanak,
tőled, Legfölségesebb, majd koronát kapnak.”

Kérdések

Hogyan tudom elhordozni azokat a sebeket, amelyeket hitem útján, hitem megélése, megvallása miatt szereztem?

Hogyan tudjuk egymást segíteni azoknak a sebeknek az elhordozásában, amelyeket az Egyházban végzett szolgálat során szereztünk?

Milyen módon tudom most szolgálni az Evangéliumot? Hogyan tudok másokat az Istennel való közösségbe hívni?

Ismerem-e a vértanúk példáját? Van-e köztük olyan, amelyik különösen is közel áll hozzám?

Részlet Grado Giovanni Merlo, Szent Ferenc nevében c. rendtörténeti munkájából (ford. Sulyok Miklós; kézirat; eredeti kiadás: Grado Giovanni Merlo, *Nel nome di San Francesco. Storia dei frati Minori e del francescanesimo sino agli inizi del XVI secolo*, Editrici Francescane 2003.)

Jóllehet a hagiográfiai források kizárólag misztikus szempontból mutatják be az eseményt, történetileg tekintve ez Ferenc vallási életének csúcspontját jelenti. A „nagy kísértés” végleges meghaladásának szentesítését, saját akaratának feláldozását azért, hogy a végsőig engedelmeskedjen „az Atya akaratának”, elérvén általa személyes „passiójának” beteljesedését. Így Alverna hegyéről egy megbékélt Ferenc testvér tér vissza, akinek még sokat kell szenvednie, de immár nem érez megbántottságot, gyötrelmet, ellenségességet szívében, és tudja, semmiképpen nem mond le „a szent Evangélium szerinti élet” elvének lehető legerőteljesebb kijelentéséről. Az Alvernáról visszatérő Ferenc újra annak érzi magát, aki húsz évvel azelőtt volt, amikor megtért, és nem a nagybeteg embernek, akinek volt ereje fölülni a betegágyon és ezt kiáltani:

„Qui sunt isti qui religionem meam et fratrum de meis manibus rapuerunt? Si ad generale capitulum venero, tunc eis ostendam qualem habeam voluntatem.”

[Kik azok, akik az én és testvéreim szerzetesközösségét kiragadták kezemből? Ha elmegyek a nagykáptalanra, ott majd megmondom nekik, mi az én akaratom.] 2Cel 188

Az Alvernáról visszatérő Ferenc testvér, miután „irgalmat érzett önmaga iránt”, még egyszer „fölkönyököl fekhelyén”, de nem azért, hogy kikiáltsa haragját, hanem hogy elmesélje a császár és a szolga példabeszédét, amely által hálát adhat a Szentháromságnak, amiért a „betegség és hányattatások országát” méltóztatott neki adni. Ezután hozzálát a Naphimnusz szövegének és zenéjének megkomponálásához, amelyben a kozmikus megbékélést ünnepli, s egyben a „Mindenható, fölséges és jószágos Úr” dicséretét. Ezt a különösen gyengéd hangú költeményt azért adta a testvéreknek, hogy „menjenek a világba prédikálni, és Istent dicsérni”.

Ferenc a Kisebb Testvérek Rendjének intézményes és térbeli peremvidékéről változatlan erővel, a megbékélt, stigmákat hordozó ember nagy-nagy tudatosságával folytatja a mindig is Istennel való személyes kapcsolatából táplálkozó evangéliumi tanúságtételt, a személyes kapcsolatból, amely Alvernán nyilvánkozott meg a legteljesebben. Ennek egyik első bizonyítéka a saját kezűleg írt *Laudes Dei altissimi* (A fölséges Isten dicsérete), köszönetnyilvánításként a „látomásban és a Szeráf elküldésében” kapott „jótéteményért”, és „Krisztus sebeinek testébe vésődéséért”, ahogyan a Leó testvértől származó feljegyzésben olvashatjuk a híres assisi *chartulán*.